

FILIP ŽENATÝ, PAVEL A IZRAEL PODLE EPIŠTOLY GALATSKÝM

opponentský posudek diplomové práce

Práce má 73 stran, je opatřena všemi náležitostmi.

Autor si klade otázku, jaký je vztah mezi církví a Izraelem podle epištoly Galatským.

První část práce je věnována problematice epištoly Galatským (autor, adresáti, žánr a struktura, situace v galatských sborech, a vůbec i otázka, kde tyto sbory byly...).

Druhá část se zabývá postupnou exegezí relevantních textů. Velká pozornost je přitom věnována významu, který Pavel přikládá svému obrácení, a výkladu antiochenského konfliktu, který Pavel uvádí jako narratio. V závěru autor přehledně shrnuje výsledky exegeze formou odpovědí na sedmero otázek.

Autor (po mém soudu správně a přesvědčivě) dokládá, že konflikt v Antiochii byl primárně eklesiologický, a teprve Pavel mu přikládá soteriologický rozměr. Je to problém vnitrokřesťanský: křesťané ze Židů v intencích apoštolského koncilu dodržují Zákon, zatímco po křesťanech z pohanů to nepožadují. Toto dodržování Zákona jim ovšem brání stolovat (a slavit večeri Páně) společně s křesťany z pohanů. V tom okamžiku je ovšem Zákon jako rozdělení postaven nad to, co křesťany obou skupin spojuje.

Skutky Zákona autor interpretuje jako smluvní nomismus a polemizuje tak s klasickým protestanským chápáním (záslužné skutky). Smluvní nomismus předpokládá, že „skutky zákona“ jsou spíše otázkou identity, tím, co lid smlouvy odděluje ode všech ostatních; v případě (žido)křesťanů způsobují nepatřičné rozdělení uvnitř církve a signalizují nepochopení či nedocenení Kristova kříže. Pozitivní funkci Zákona, o níž apoštol mluví, vidí v možnostech pokání a odpuštění (obětní předpisy), spíše než v etických normách.

Klíčovou otázku – vztah křesťanů a Židů k Božím vyvolení – shledává autor v intencích epištoly Římanům: křesťané se skrze Krista stávají dědici Abrahamovými a tedy nově definovaným Božím lidem. Tím není řečeno, že by Židé, kteří Krista nepřijali, přestali být Božím lidem. V epištole Římanům Pavel výslovně říká, že Židé nepřestávají Vyvoleným lidem být, v Galatských tuto otázku explicitně neřeší (galatský konflikt je úzce vnitrokřesťanský), ale jeho postoj je evidentně stejný.

Předložená diplomová práce je velmi kvalitní. Je za ní velmi pečlivá exegeze i pečlivý a inteligentní výběr a přehled relevantní sekundární literatury. Závěry jsou přesvědčivé.

Mám pouze několik nedůležitých otazníčků:

- Oponenti v listu Galatským jsou podle autora misijně ladění řecky mluvící židokřesťané (str 15). Pavel sám ovšem mluví spíše o lidech od Jakuba, bratra Páně, který je představitelem konzervativnějších (aramejsky mluvících) židokřesťanů.

- Autor předpokládá, že Pavlovi – pronásledovateli křesťanů vadila na křesťanech především misie pohanům. To se mi nezdá jednoznačné.

- Shledávám určité napětí nebo snad cosi nedořečeného mezi antiochenským konfliktem, o němž mluví Pavel ve svém narratio - a problémem Galatských.

V antiochenském konfliktu mají problém pouze židokřesťané: jsou přesvědčeni, že nemohou stolovat s křesťany, kteří jsou gojim. Nikdo však tyto ne-židy nenutí k obřizce (mohou si ve svém „pohanském“ křesťanství setrvat). V „galatském“ konfliktu však jde o judaizaci právě těchto křesťanských gojim. Máme to snad chápat jako jejich vstřícný krok pro společné stolování? (tato otázka jde ovšem na vrub spíše autoru epištoly než autoru diplomové práce)

Naproti tomu autor velmi podnětně otevírá cestu pro řešení rozdílného Pavlova přístupu k židokřesťanům v Gal a Rm: v Gal se Pavel obrací proti dodržování „skutků Zákona“, protože působí rozdělení uvnitř církve Kristovy. V Římě je situace opačná a Pavel spíše brání tomu, aby byli židokřesťané se svým dodržováním Zákona izolováni mimo sbor.

Na straně 39 prožila obrácení hebrejská písmenka. Bylo by dobré jim vrátit původní pravolevou orientaci. Na str. 50 patří spíše „daného“ než „dané“.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A.

zpracoval

Jiří Mrázek